

UDC 378.091.3:373.011.3-051]:784:[781.68:008](043.3)

[https://doi.org10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-07](https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-1)-07)

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMING THE INTERPRETATIVE CULTURE OF THE FUTURE MUSIC TEACHER IN THE PROCESS OF VOCAL EDUCATION

Xin Lu ¹ , Olga Shcholakova ¹ ¹ Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine

Abstract

The article examines and clarifies the issues of interpretation of musical works in the process of vocal training of future music teachers. The actual understanding of the concept of "interpretive culture" is presented. It is proven that from the point of view of interpretative culture, the highest motivational stimulus of vocal students is the desire for an artistic result from the produced original, individual and emotionally filled semantic type of intonation. Based on the generalization of scientific research on interpretation in the field of musical art, the specifics of working with future teachers in classes in the vocal class were analyzed. It was determined that the main direction of students' musical-cognitive activity in the process of vocal training should be the development of their artistic thinking, because this type of thinking is capable of ensuring the perception and study of musical phenomena in combination with artistic-content and lexical-grammatical aspects. They allow us to understand and appreciate the expressive possibilities of music as a whole and to form a complete picture of the singing culture of the nation whose works are being studied. During the methodological substantiation of our research, it was concluded that for a deeper analysis of the interpretation of the phenomenon "interpretive culture", it is necessary to take into account various scientific approaches that are the most effective for defining this concept. These were the hermeneutic, cultural, axiological, semiotic and national-style approaches. It is emphasized separately that for the formation of the interpretive culture of the future music teacher, it is advisable to use the methods and techniques that have historically developed in the practice of vocal training. Together, they contribute to the deepening of the artistic and interpretive skills of the future music teacher and to the enrichment of their professional competence.

Keywords: *interpretive culture, musical performance, vocal training, performing skill, vocal training method, future teachers of musical art, professional training...*

Постановка наукової проблеми. У професійній діяльності вчителя музичного мистецтва застосовується комплекс умінь і навичок, серед яких важливе місце займає інтерпретація музичних творів. Уміння їх інтерпретувати спрямоване, з одного боку, на відповідність у власному виконанні відтворювати задум композитора, а з іншого – надає виконавцю право творчо підходити до музичного твору. В системі вокальної підготовки майбутнього вчителя музики сформованість умінь інтерпретувати музичні твори передбачає здатність до самостійного і свідомого їх тлумачення з урахуванням жанрових і стилевих особливостей, а також здатності здійснювати їх педагогічну корекцію у залежності від навчальних завдань. Для

формування інтерпретаційної культури вчителя музики в процесі вокального навчання розробляються різноманітні методи і прийоми. Висвітлення цих питань стало метою запропонованої статті

Мета статті є висвітлення особливостей формування інтерпретаційної культури студентів вищих музично-педагогічних закладів у процесі вокального навчання.

Виклад основного матеріалу. Питання інтерпретації творів мистецтва в рамках музично-педагогічної освіти останнім часом активно розвивається. Цій темі присвячені ґрунтовні дослідження таких науковців, як Л. Василевська-Скупа, М. Давидов, В. Крицький, І. Могилевська, В. Москаленко, О. Рудницька, О. Щолокова та інші. Вони наголошують, що

художня інтерпретація є результатом складних процесів, які формують систему взаємодіючих елементів із певними функціями та властивостями. Вона вимагає глибокого розуміння змісту музичного твору, а також виявлення ціннісного ставлення до музики.

Згідно з визначенням В. Москаленко, специфіка музичної інтерпретації визначається трьома основними аспектами: по-перше, характеристиками матеріалу, який підлягає інтерпретації, по-друге, цілями, які ставить перед собою виконавець, і, по-третє, специфікою інтерпретації в межах професійної діяльності. [5].

Інтерпретація музичного твору передбачає індивідуальний підхід та наявність у виконавця власного творчого бачення. Відома французька піаністка Маргарита Лонг вважала, що завдання інтерпретатора полягає не лише в тому, щоб прочитати авторський текст та "перекласти" його. Щоб відтворити твір великого майстра і оживити його, піаніст має певною мірою створити його наново. На її думку, інтерпретація сама по собі є мистецтвом.

Цю думку піаністки підкріплюємо позицією відомого педагога Т. Пляченко, яка надала власне визначення терміну «інтерпретація». На її погляд, «інтерпретація - це художньо-звукова реалізація нотного тексту у процесі виконання, що залежить від авторського задуму та індивідуальних психологічних та фізіологічних особливостей виконавця» [7, с. 45].

У музично-педагогічній освіті інтерпретація зазвичай трактується у вигляді діяльності, спрямованої на засвоєння суб'єктом різних художніх текстів. За визначенням В. Крицького, вона є своєрідним «освітнім метатекстом», який стає основою фахової підготовки студента-музиканта. У дослідженні «Формування умінь художньої інтерпретації у студентів музичних факультетів педагогічних закладів освіти» автор підкреслює, що вміння художньої інтерпретації є важливим елементом професійної підготовки майбутніх музикантів. Це вміння проявляється у різних аспектах музично-педагогічної діяльності, таких як інструментальне та вокальне виконавство, хорова практика, диригування та вербальне тлумачення художніх творів. [4].

Схожої думки дотримується М. Демір. На її думку, інтерпретаційна культура майбутнього вчителя музики є цілісним інтегративним утворенням. Воно проявляється через розуміння та тлумачення педагогічної дійсності у всій її

повноті, включаючи процеси, події, структури та міжособистісні відносини. Це утворення ґрунтується на комплексі знань, умінь, навичок, а також на творчому досвіді, який спрямований на розкриття сенсу музично-педагогічних текстів [3].

Розглядаючи проблему формування інтерпретаційної культури вчителя музичного мистецтва зазначимо, що у науковому дискурсі існує багато визначень поняття «культура». Серед них ми вибираємо підхід, де культура розглядається як історично сформовані процеси, що спрямовані на дії та реакції людей через внутрішні та зовнішні стимули. У такому контексті культура визначає поведінку окремої особи, яка належить до певного суспільства чи соціальної групи. Оскільки такі вміння передбачають здатність до самостійного та свідомого тлумачення музичних творів різних стилів, жанрів і напрямів мистецтва, а також їх педагогічної корекції, ми розглядатимемо сформованість цих умінь як прояв інтерпретаційної культури.

У даному разі ми спираємося на думку О. Рудницької, яка у трактуванні поняття «художньо-педагогічна інтерпретація» наголошує на важливості процесу тлумачення. Вона визначає його як «своєрідне тлумачення художнього твору, котре залежить від індивідуальності, соціальної належності та рівня розвитку суб'єкта». В основі даного процесу знаходиться спільна художньо-творча діяльність викладача і студента [8, с. 130].

З точки зору інтерпретаційної культури вищим мотиваційним стимулом студентів-вокалістів, на нашу думку, є прагнення до художнього результату від виробленого самотньо-індивідуального, рідкісно-неповторного та емоційно наповненого семантичного типу інтонування. У цьому питанні будемо враховувати думку В. Антонюк [1, с. 66]. Дослідниця вважає, що вокальна школа є складною системою, здатною до відтворення, яку живить загальне мистецьке середовище. Навчання вокалу поєднує в собі риси різних національних вокальних шкіл, які відрізняються унікальною експресивністю під час виконання творів рідною мовою..

У своїх наукових розвідках вчена виділяє специфічні особливості педагогічної діяльності вчителя вокалу. До них належать:

- професійна мова вокально-виконавського мистецтва, що має свої закономірності існування й розвитку;

- своєрідний спосіб музичного узагальнення (інтерпретаторський план вокального твору, який розробляється через індивідуально-особистісне відчуття співака);

- використання «вокально-художньої уяви» студента, спочатку під час формуванні його вокально-технічних навичок, а потім і вокально-виконавських;

- якісне визначення форми твору у всіх її проявах – це стосується і якості музичної форми, і якості подачі того чи іншого твору;

- демонстрування різних мистецьких образів;

- володіння різними жанрами, педагогічною і сценічною майстерністю, вміння грати різні ролі та виступати в різних амплуа. [1, с. 65];

В. Антонюк підкреслює, що успішність та ефективність педагогічної діяльності вчителя вокалу залежить від того, наскільки він може бути співаком та інтерпретатором. Методична діяльність є основним процесом, що забезпечує ефективну організацію навчальної діяльності. Її сучасні напрями повинні спрямовуватися на досягнення чітко визначених та усвідомлених якісних результатів. У формуванні інтерпретаційної культури вчителя вокалу також важливого значення набуває поняття «звукова культура мовлення», до якої включають такі складові: дикцію, інтонацію, темп, загальний тон мовлення, музичний слух тощо.

За нашими спостереженнями, основним напрямком музично-пізнавальної діяльності студентів під час вокального навчання має бути розвиток їхнього художнього мислення. Саме цей тип мислення дозволяє цілісно сприймати та вивчати музичні явища, враховуючи їхні художньо-змістові та лексико-граматичні аспекти. Таке сприйняття сприяє розумінню та оцінці виразних можливостей музики в цілому, а також формуванню цілісного уявлення про співочу культуру нації, твори якої вивчаються.

Разом з тим, ми підтримуємо думку Л. Тоцької, яка вважає, що структура співацької діяльності вокаліста включає такі складові:

- сприйняття еталона співочого звучання;
- вокально-слухові уявлення;
- відтворення голосом мелодії;
- оцінка і самооцінка виконання;

- усвідомлення якісних характеристик і способу звукоутворення [9].

Педагог вважає, що суб'єктивні уявлення стосовно еталону і внутрішнього образу вокального звучання визначають переживання та осмислення вокально-виконавського феномену як ідеального, досконалого і довершеного, гідного наслідуванню. У власній вокально-виконавській та педагогічній діяльності вони проявляються як суб'єктивно прийняті норми та вимоги до здійснення діяльності. Тою чи іншою мірою вони стають усвідомленими, вербалізованими та обґрунтованими.

У ході методологічного пошуку нашого дослідження був зроблений висновок, що для більш глибокого аналізу трактування феномену «інтерпретаційна культура» в контексті формування вокальних умінь і навичок вчителя музичного мистецтва потрібно врахувати різні наукові підходи, які є найбільш ефективними для пояснення даного поняття. Такими виявилися герменевтичний, культурологічний, аксіологічний, семіотичний та національно-стильовий підходи.

Найближчою за смыслом до інтерпретації є поняття «герменевтика», оскільки воно прагне до розуміння і знаходження сенсу у житті. Для герменевтичного тлумачення ключовим є здатність через процес перевтілення проникнути в духовний світ автора твору та максимально точно передати його ідею. У музичній педагогіці цей підхід має особливе значення, оскільки основним завданням викладача під час професійної підготовки є формування в студентів правильного розуміння музичних творів відповідно до задуму композитора. Таким чином, герменевтичний підхід покращує навчальний процес, сприяє активному творчому саморозвитку та успішній професійній самореалізації студентів.

Використання культурологічного підходу в освітньому процесі обумовлене тісним зв'язком людини з культурою та системою її духовних цінностей. Людина завжди є носієм певних культурних надбань і розвивається, спираючись на засвоєні елементи культури. Як зазначає О. Щолокова, музичне мистецтво слід розглядати в контексті загальнокультурного спілкування та діалогу культур. Це пояснює зв'язки та взаємини, які формуються та реалізуються на основі культурної спадщини та інновацій, поєднання

традицій і змін. Спадкоємність дозволяє виокремити унікальне й неповторне, що зберігається в традиціях, а змінливість відкриває шлях до нового рівня розуміння культури як суспільного феномену та музичного мистецтва зокрема. [10].

Аксіологічний підхід у фаховій мистецькій освіті дозволяє акцентувати увагу на емоційно-ціннісному ставленні до світу в цілому та мистецтву зокрема. Адже згідно міркувань сучасних філософів, мистецтво олюднює не повчанням, воно відкриває людині шлях для засвоєння досвіду, для пошуків суто особистісних критеріїв морального і позаморального.

Семіотичний підхід орієнтований на використання лінгвістики музичної мови та лінгвістичного аналізу художнього тексту. Його застосування обґрунтовується тим, що семіотика є наукою про різні системи знаків, які використовуються в комунікаційних процесах для передачі інформації. У творах мистецтва художні значення представлені в закодованій формі. Використання семіотичного підходу дозволяє майбутнім фахівцям виявляти особливості мови музичних творів та сприяє розкриттю художніх смислів для їх кращого розуміння.

Включення національно-стильового підходу ми пояснюємо тим, що музичним образам притаманна властивість концентрувати в собі національні риси та розкривати національні особливості. Використання скарбниці національної музичної спадщини допомагає більш повно і глибоко сприймати музичні образи. У даному випадку ми підтримуємо думку Г. Падалки, яка вважає, що впровадження національно-стильового підходу є необхідним, оскільки «від національного можна прийти до усвідомлення прекрасного в загальнолюдських вимірах» [8, с. 28]. Відтак, поєднання зазначених підходів у навчальному процесі має бути основою для формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя в цілому і його вокальної підготовки зокрема.

Визначаючи одне з головних завдань нашого дослідження – набуття студентами-вокалістами певного методологічного досвіду для формування інтерпретаційної культури – підкреслимо, що методика навчання має будуватися на загально-визнаних дидактичних та спеціальних вокальних методах. При цьому

мається на увазі, що вокальна підготовка є системою норм видобування, фонації, артикуляції, дикції, побудови фраз, емоційної насиченості співу. На цих засадах сформуємо критерії вибору методів для формування інтерпретаторської культури, а саме:

1. Методи, які будуть застосовані, не повинні вступати у протиріччя із закономірностями педагогічного процесу.

2. Методичне забезпечення має зумовлюватися специфікою підготовки вокалістів.

3. У виборі методів педагогу важливо враховувати особливості довузівської підготовки конкретного студента, його психофізіологічні якості, здібності та навички.

4. Застосування різних методів залежить від власного досвіду педагога, його науково-практичної підготовки, вміння оптимізувати методи і прийоми.

Ми вважаємо, що для формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва важливо не тільки використовувати методи, які історично склалися у практиці вокального навчання, а й застосовувати сучасні методи, які показали свою ефективність у викладацькій діяльності. Наведемо деякі з них, оскільки вони, на наш погляд, є найбільш значущими та ефективними.

Метод демонстрації та імітації. Імітація вважається найефективнішим способом для опанування рухових, а особливо вокальних навичок, коли викладач демонструє їх на власному прикладі. Цей метод реалізується через голос педагога, тому його важко описати словами, і він втрачається разом із втратою свого носія.

Концентричний метод базується на низці принципів: плавний спів без зайвого напруження, що забезпечує щільне змикання голосових зв'язок; під час виконання вокальних звуків має чітко звучати чиста фонема. Важливим аспектом є підбір вокальних вправ, які передбачають багаторазове повторення певних дій, пов'язаних із відтворенням звуку в різних умовах. Поступово вправи ускладнюються, а репертуар підбирається таким чином, щоб він був художньо цінним і доступним для виконання. Фонетичний метод.

Під час застосування цього методу зосереджується увага на співвідношенні роботи артикуляційного апарату та звучання голосу.

Метод уявного проспівування. Цей метод сприяє активізації слухової уваги, спрямованої на сприйняття та запам'ятовування звукового еталону. Уявний спів допомагає зосередитися внутрішньо та, за потреби, захищає голос від надмірного навантаження. Такий підхід до повторення вокального тексту з метою його озвучення розвиває творчу уяву, яка є необхідною для інтерпретації музичного твору.

Метод порівняльного аналізу. Аналізуючи різні приклади голосового звучання, вокаліст вчиться розрізняти та усвідомлено сприймати окремі елементи вокальної техніки, відокремлюючи правильне звуковідтворення від помилкового. Даний метод застосовують для формування сенсорної культури вокаліста, яку визначають як взаємопов'язаний комплекс компонентів (вокально-слухові, м'язові, рухові). У першу чергу культура виконавця визначається вокальним слухом, який відрізняється від музикального тим, що відображає не тільки звуковий еталон голосу співака, але й здатність розуміти та оцінювати за допомогою голосових рецепторів (вони бувають: віброцентивними, барорецептивними, проприорецептивними), роботи м'язів та спеціальних резонаторів [9, с. 62].

Використовуючи цей метод для формування технічного апарату вокаліста, педагог має озброїти студента необхідними сенсорними зразками-еталонами, навчити відрізняти найдрібніші відхилення від них, аналізувати і визначати найменші градації відчуттів, що отримуються під час виконання твору. Виключно ефективним засобом підвищення сенсорної культури є прослуховування і аналіз записів як власного голосу, так і чужого виконання творів. Адже високий рівень розвитку сенсорної культури визначає і високу результативність занять, а також можливість знайти ту грань, з якої починається мистецтво інтерпретації.

Метод виконавської та художньої варіативності використовується з метою розширення музичних уявлень. Порівняння різних варіантів виконавських інтерпретацій, створених видатними музикантами при виконанні одного і того ж музичного твору, сприяє формуванню музичного мислення студентів [1].

Дослідники різних аспектів вокально-педагогічного процесу сходяться на думці, що органічно й різнобічно відтворювати вокальні твори співакам дозволяє саме художньо-

образний вид музичного мислення. Тому вміння формувати й спрямовувати на розвиток художньо-образного мислення для кваліфікації педагога-вокаліста є визначальним. В цьому процесі поєднуються загальні музично-теоретичні знання й уміння, комплекс вокальних навичок, безперервна робота над власною виконавською майстерністю, вміння сприймати музику через осягнення її смислу, змісту з наступним їх втіленням в конкретному звучанні, а також експертною оцінкою чужого виконання.

Метод аналізу-інтерпретації дозволяє не лише теоретизувати, спираючись на готові зразки аналізу, а й розглядати сприйняття музики як творчий процес, що включає осмислення твору (його тексту, контексту та підтексту) та формування власного ставлення до нього. Орієнтація на аналіз-інтерпретацію є альтернативою традиційному підходу до аналізу музики, який існує у педагогічній практиці. У методі аналізу-інтерпретації музичних творів базовими положеннями стають принципи організації особистісно-орієнтованого навчання, зокрема пріоритетності набуває виявлення суб'єктивного досвіду студентів, їх «індивідуальної семантики», а також прийоми творчої уяви.

На останніх етапах навчання студенти застосовують евристичний метод, за допомогою якого вони відшукують різні способи виконання інтерпретаційних завдань. Для цього педагог створює пошукову ситуацію і підводить студента до її виконання. При цьому студент має чітко визначити емоційно-смісловий зміст вокального твору та сформулювати потрібний звук і його якість. Така робота допомагає студенту проявити творчу ініціативу, розвинути образно-художнє мислення та привчає його до самостійної професійної діяльності.

Для розвитку творчої уяви студентів у процесі занять вокалу використовувалися такі прийоми:

Аглютинація (від лат. *agglutinatio* — склеювання). Цей прийом у музичному мистецтві припускає розвиток творчої уяви студента завдяки з'єднанню частин різних музичних тем. Це відбувається тоді, коли композитори використовують фрагменти широко відомих мелодій для отримання нового музичного образу, що набуває символічного характеру.

Аналогія. У творах багатьох композиторів часто застосовується такий вид аналогії, як звуконаслідування. Наприклад, співу птахів ("Перегук птахів" Ж.Ф. Рамо), дзижчання комах ("Політ джмеля" М.А. Римського-Корсакова), звуків вітру ("Вітер на рівнині" К. Дебюссі) тощо.

Акцентування. У результаті використання цього прийому виходить образ-гротеск, образ-карикатура, пародія. Прийом часто використовується композиторами для створення образів скерцозного, іноді саркастичного плану (наприклад, "Генерал Лявік-ексцентрик" К. Дебюссі)

Гіперболізація. Характеризується створенням перебільшення або применшення образу (наприклад, образи маленьких чоловічків у п'єсах "Хоровод гномів" Ф. Ліста і "У печері гірського короля" Е. Гріга тощо).

Схематизація. Використовується в тому випадку, коли необхідно згладити відмінності в рисах музичного образу, але виділити на перший план риси подібності. Так, в описаних вище симультанних музичних образах

конструктивного типу схематизація буде тим більшою, чим з більшою відстанню охоплює їх уявний погляд композитора.

Типізація. Характеризується виразом в музичному образі не одиничного, а типового, широко поширеного. Це найбільш складний прийом творчої уяви, оскільки він вимагає інтенсивного аналітико-синтетичного мислення. За допомогою типізації створюються образи багатьох оперних героїв..

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене зазначимо, що формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі вокального навчання стає важливою умовою фахової підготовки вчителя музичного мистецтва. Завдяки застосуванню різноманітних методів та інноваційних технологій процес вокального навчання стає більш ефективним, а студенти отримують нові можливості для розвитку своїх музично-творчих здібностей і збагачення художньо-інтерпретаційних умінь.

Список використаних джерел

1. Антонюк В. (2017) Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник / НМАУ ім. П. І. Чайковського. 3-тє вид. К., 218 с.
2. Василевська-Скупа Л. П. (2014) Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Монографія, Вінниця, 225 с.
3. Демір М. І. (2015) Педагогічні умови формування інтерпретаційної культури майбутніх учителів музики / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. № 9. С. 12-18
4. Крицький В. (1998) Формування умінь художньої інтерпретації у студентів музичних факультетів педагогічних вузів. Наукові записки Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя. С. 5 - 9.
5. Москаленко В. (1994) Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) Ю. К. : Изд-во Киев. гос. конс., 157 с.
6. Падалка Г. М. (2008) Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) К.: 274 с.
7. Пляченко Т. (2005) Методика викладання вокалу. Навчальний посібник. Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 79 с.
8. Рудницька О. (1998) Основи викладання мистецьких дисциплін. К. АПН України, 183 с.
9. Тоцька Л. (2007) Сучасні тенденції розвитку вокальної підготовки майбутніх учителів музики / Наук. часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. пр. К.: Вип. 5 (10). С. 75-78.
10. Щолокова О. (2014). Теоретико-методичні засади культурологічної освіченості педагога-музиканта. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття: мат - ли Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ) / МОН України, К. ун-т ім. Б. Грінченка. С. 96-104.

References

1. Antoniuk V. (2017) Vocal pedagogy (solo singing): textbook / NMAU named after P. AND. Tchaikovsky. 3rd edition. K., 218 p.

2. Vasylevska-Skupa L. P. (2014) Formation of communicative competence of future music teachers. Monograph, Vinnytsia, 225 p.
3. Demir M. AND. (2015) Pedagogical conditions for the formation of interpretive culture of future music teachers / Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. No. 9. S. 12-18
4. Krytsky V. (1998) Formation of the skill of artistic interpretation in students of music faculties of pedagogical universities. Scientific notes of the Nizhyn State Pedagogical Institute named after M.V. Gogol. WITH. 5 - 9.
5. Moskalenko V. (1994) Creative aspect of musical interpretation (to the problem of analysis) YuK. : Izd-vo Kyiv. Mr. cons., 157 p.
6. Padalka H. M. (2008) Art pedagogy (Theory and teaching methods of art disciplines) K. : 274 p.
7. Plyachenko T. (2005) Methodology of vocal teaching. Study guide. Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vinnichenko, 79 p.
8. Rudnytska O. (1998) Basics of teaching artistic disciplines. K. APN of Ukraine, 183 p.
9. Totska L. (2007) Modern trends in the development of vocal training of future music teachers /Nauk. magazine of the NPU named after M.P. Drahomanova. Theory and methodology of art education: coll. of science Ave. K.: Vol. 5 (10). WITH. 75-78.
10. Shcholokova O. (2014). Theoretical and methodological principles of cultural education of a teacher - musician. Professional art education and artistic culture: challenges of the 21st century: Mat -ly International. science and practice conf. (Kyiv) / MES of Ukraine, K. University named after B. Grinchenko WITH. 96-104.

Про авторів

Сін Лу, аспірантка Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна, e-mail: shoruz@ukr.net

Ольга Щолокова, доктор педагогічних наук, професор Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна, e-mail: shcholokovaO@gmail.com;

About the Authors

Xin Lu, PhD student at the Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine, e-mail: shoruz@ukr.net

Olga Shcholokova, doctor of pedagogical sciences, Associate professor Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine, e-mail: shcholokovaO@gmail.com

УДК 78.071.2:780.61/.63(09)

[https://doi.org10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-08](https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-1)-08)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ ІНТЕРПРЕТАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ КЛАСУ УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

Замишляєв Дмитро ¹Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м.Вінниця, Україна

Анотація

Стаття присвячена вивченню процесу формування професійних виконавських компетенцій. У зв'язку зі зростаючою конкуренцією на ринку праці та стрімким розвитком передових технологій у сучасній педагогіці впроваджуються інноваційні підходи. Освіта, яка раніше ґрунтувалася на системі знань, умінь і навичок, тепер розглядає особистість здобувача освіти як основну цінність і орієнтир для педагога. Сучасний роботодавець прагне бачити у співробітниках не лише носіїв теоретичних знань, а й фахівців, які впевнено орієнтуються в інформаційному просторі, здатні до подальшого самонавчання і саморозвитку. У межах цієї тенденції в професійній освіті формується компетентнісний підхід, який набуває все більшого значення. Мета статті – розкрити сутність та структуру інтерпретаційної діяльності студента класу ударних інструментів, а також визначити мету й завдання професійної підготовки, орієнтованої на компетентнісний підхід. У відповідності до мети та поставлених задач визначено етапи інтерпретаційної діяльності студентів та різновиди професійних компетенцій. У ході дослідження теоретичних засад формування професійних компетенцій було встановлено, що цей процес є багатоаспектним і потребує інтеграції знань, умінь та навичок, а також розвитку творчого потенціалу майбутніх виконавців. Формування професійних компетенцій має спиратися на чітко визначену педагогічну стратегію, що базується на компетентнісному підході. Це є ефективною методологічною основою для формування професійних компетенцій. Компетентнісний підхід сприяє інтеграції знань, умінь і навичок у єдину систему, що забезпечує підготовку висококваліфікованих виконавців, здатних адаптуватися до сучасних вимог музичного середовища. Роль педагога у формуванні професійних компетенцій полягає у створенні індивідуальної траєкторії розвитку студента, забезпеченні умов для його творчої самореалізації, а також у супроводі й підтримці на кожному етапі інтерпретаційної діяльності. Сутність професійних компетенцій студентів класу ударних інструментів полягає у здатності інтегрувати теоретичні знання, виконавські навички, а також художньо-естетичне розуміння твору для створення цілісного музичного образу. Вони включають художнє мислення, здатність до аналізу та інтерпретації твору, володіння технічними засобами виконання, а також навички роботи в сольному, ансамблевому та оркестровому форматах.

Ключові слова: клас ударних інструментів, компетентнісний підхід, професійні компетенції, виконавські компетенції, інтерпретація, інтерпретаторська діяльність..